- డా॥ పి. శివరామకృష్ణ ('శక్తి')

భాష - వారసత్వం

(గుంటూరులో 28-8-2015న జరిగిన తెలుగుభాష రక్షణ-అభివృద్ధి సదస్సులో సమర్పించిన పత్రం)

'పరువు దూలిన నీ యనాదరణ కతన
మేటి నీ భాష పొలిమేర దాటలేదు
పరుల విజ్ఞానమునకు సంబరము పడక
కడగి యెత్తుము నీ వీర కాహళంబు' -

(ఆంధ్రప్రశస్తి : గుర్రం జాషువా)

1990 తరువాత ప్రారంభమైన స్వేచ్ఛావాణిజ్య విధానాలవల్ల, విజ్ఞాన రంగంలో అసంఘటిత రంగం, అంటే అప్పటివరకు పుస్తకాలకెక్కని, గుర్తింపుకు నోచుకోని, సామాన్యజనం మేధోజనిత సంపత్తి హక్కుల గుర్తింపు ప్రారంభమైంది. మానవ, భాషా, శాస్త్రవేత్తలతో డబ్ల్యూ.ఐ.పి.ఒ. (వరల్డ్ ఇంటెలెక్చువల్ ప్రాపర్టీ రైట్స్ ఆర్గనైజేషన్) సంస్థ ప్రపంచ వాణిజ్యసంస్థలో భాగంగా 1975లో ఆవిర్భవించింది. ప్రఖ్యాత మానవశాస్త్రవేత్త లెవిస్ట్రాస్ మొదలైనవారు ఇందులో సభ్యులు. భాష వారసత్వానికిగల సంబంధానికి ఐ.రా.స. ఇచ్చిన వివరణలకు 'ట్రిప్స్' (ట్రేడ్ రిలేటెడ్ ఇంటలెక్చువల్ ప్రాపర్టీ రైట్స్) ఒప్పందం, ఈ హక్కులను గుర్తించే విధానాన్ని రూపొందించింది. 2002లో మనప్రభుత్వం జీవవైవిధ్యచట్టం తెచ్చింది. కొండపల్లి బొమ్మలకు, కలంకారి నేతలు వగైరాలకు ఈ చట్టంద్వారా గుర్తింపువచ్చింది.

అంతటితో ఆగక, ఈ సామాన్యజనం ఉమ్మడిగా వాడుకునే అడవులు, బీళ్ళు, సముద్రతీరంలో, వ్యక్తిగత, ఉమ్మడి వనరుల గుర్తింపుకూడా ప్రారంభమైంది. తీరప్రాంత మత్స్యకారులకు సముద్రంలో ఐదు కి.మీ. వరకు హక్కులు కల్పిస్తూ 2009లో బిల్లు ప్రవేశ పెట్టింది. భారతప్రభుత్వం అటవీ హక్కుల గుర్తింపు చట్టం అవతారికలో ఇంతవరకూ ఈ హక్కులను గుర్తించకపోవడం 'చారిత్రక అన్యాయం'గా పేర్కొన్నది. బుద్ధిజీవుల, ప్రజల అజ్ఞానంవల్ల ఈ చట్టం అమలు అరకొరగా సాగుతుంది. ఉమ్మడిరాష్ట్ర ప్రభుత్వం, మన గిరిజనుల వాడుకలోగల మగనాలి మెట్టలు, చేవడిబసలు, చీపురుపొలాలు మొదలైనవాటికి హక్కులను ఇస్తున్నట్లు అటవీహక్కుల గుర్తింపు పట్టాదారు పాసుపుస్తకాలమీద ముద్రించి చాటుకున్నది. ఇంకా అటువంటి మనకు తెలియని ఎన్నో పదాలను సేకరించి, వాటన్నిటికి గుర్తింపులివ్వవలసిందిగా ఉత్తర్వులిచ్చింది. ఇటువంటి గుర్తింపులు పూర్తికాకుండా, ఒరిస్సాలోని నీయంగిరి కొండలో బాక్సైట్ తవ్వకాలకు వేదాంత కంపెనీకి ఇచ్చిన అనుమతిని సుప్రీంకోర్టు నిలిపివేసింది.

ఈ చట్టంప్రకారం చెంచుల విజ్ఞానం ఆధారంగా, వారి పెంటల సంప్రదాయ సరిహద్దు పటాల తయారి జరుగుతున్నదని భారతప్రభుత్వానికి ఇచ్చిన నివేదికలో, ఒక విశ్రాంత ఉన్నతాధికారి యన్.సి.సక్సేనా పేర్కొన్నాడు. ఈ చెంచులురాసుకున్న సంప్రదాయ విజ్ఞానాన్ని 'చెంచులబతుకు కథలు'గా 'నడుస్తున్న చరిత్ర' ధారావాహికంగా ప్రచురించింది. అటువంటిదే 'గోదావరిలోయలో - కొండరెడ్ల బతుకు కథలు', ప్రళయకావేరిలో, సముద్రతీరంలో స్థల విశేషాలు 'అమ్మనుడి'లో వస్తున్నాయి. ఇవి కథలుకావు, ఆ జాతుల తెగల ఆత్మకథలు. వారి జీవధాతు నిఘంటువులు.

వాడుకభాష, ప్రాచీనభాష, అధికారభాష, సాహిత్యం, చారిత్రక వారసత్వం - అందరికీ అలవాటైన ఈ ఒరవడికి భిన్నంగా జరుగుతున్న ఈ కృషి, అందరి దృష్టికి రాకపోయినప్పటికీ, మొదట్లో చెప్పినట్లు ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఈ వనరులమీద ఆధారపడిన బడుగుజీవుల సాధికారతకు, అవకాశం లభించినంతమేరకు కృషిజరుగుతుంది.

ప్రపంచంలో పోకడలు గమనించడం, ప్రభుత్వంచేత అమలుచేయించడందాకా పోలేకపోయినప్పటికీ, మన తెలుగుపెద్దలు వృత్తిపదకోశాలు, మాండలికపదకోశాలు, వ్యుత్పత్తికోశాలు, సామెతలు, జానపద వైద్యవిధానాలు - వీటిని 60నుండి తయారు చేయడం మొదలు పెట్టారు. వాటిని నేటి శాస్త్రబోధనకు సంప్రదింపు గ్రంథాలుగా వాడుకోవలసిందిగా, మనం ప్రజాభిప్రాయాన్ని కూడగట్టాలి. తమ సంప్రదాయ జ్ఞానానికి, పరిభాషను రూపొందించడంలో చిన్నచిన్న దేశాలు ఎప్పటినుండో పనిచేస్తున్నాయి. జెల్టల్ (మెక్సికొ) ప్లాంట్, జూలాజికల్ క్లాసిఫికేషన్ వంటివి 1970లోనే తయారైనాయి. క్రైస్తవ ప్రచారకుడు ఇవాన్ ఇల్లిచ్ వంటివారు ఆధునికవిద్యలో లోపాలను తూర్పారపట్టారు. భాషాశాస్త్రవేత్త ఛామ్స్కీ సంప్రదాయ విద్యావ్యాప్తిని లాటిన్ అమెరికాదేశాలలో ప్రోత్సహిస్తున్నారు.

చామ్స్కీ హైదరాబాదు వచ్చినపుడు అమెరికన్ సామ్రాజ్యవాదాన్ని దుయ్యబడుతుంటే అందరూ చప్పట్లు కొట్టారు. కానీ ఆయన దానికి విరుగుడుగా ప్రచారం చేస్తున్న సంప్రదాయవిద్యలను ఎవరూ పట్టించుకోలేదు. హైదరాబాదు కేంద్రంగాగల ఓరియంట్ బ్లాక్‌స్వాన్ 2010లో ఆయన వీడియో ప్రసంగాలను ('ఇండీజెనెస్ రెసిస్టెన్స్')ను ప్రచురించింది. ఇలా ప్రపంచమంతా వారసత్వాన్ని బలోపేతం చేయడానికి సాగరమథనం చేస్తుంటే 1997లో కుమ్మరి పదకోశం ముందుమాటలో భద్రిరాజు కృష్ణమూర్తి ఈ వృత్తులు అంతరించకముందే మిగిలిన పదకోశాలు ప్రచురిస్తే బాగుండును' అంటూ 'ఆఖరిచూపు' అయినా దక్కితే అదే పదివేలు అనుకున్నారు.

నేను ముప్పైఏళ్ళక్రితం 1933లో కన్నెమరా లైబ్రరీలోని "వాట్స్ డిక్షనరీ ఆఫ్ కమర్షియల్ ప్రోడక్ట్ ఆఫ్ ఇండియా" అనే నిఘంటువును చూసినప్పుడు దానిలో పదపదార్థ విచారం చదివి నివ్వెరపోయాను. ఎంత గొప్ప పరిశ్రమ అది! అలాంటిది తెనుగులో ఉంటే ఎంత బాగుండును? అని అనిపించింది. (1963).

"తెలుగు పునరుజ్జీవనానికి ఎన్నో సంస్థలు నేడు పుట్టాయి. అవి కొందరు భాషాతత్వ వేత్తలను నియమించి వ్యుత్పత్తి పదకోశాన్ని కేవలం భాషాశాస్త్ర దృష్టితో కాక, సాంఘిక, మానవజాతి, రాజనీతిశాస్త్రాల దృష్టితో నిర్మించాలి". (1995) 'నుడి-నానుడి' ముందుమాటలో తిరుమల రామచంద్ర సంకల్పం నేటికీ రూపుదాల్చలేదు.

భాషాసాహిత్యాలమీద పట్టులేని ఆధునిక శాస్త్రవేత్తలు ఎత్నోబాటనీ-ఎత్నోబయాలజీ మొదలైన ఉపరితల పరిశోధనలతో సరిపెడుతున్నారు. ఇవి

శ్రమజీవుల సాధికారితకు తోడ్పడవు. పరిశ్రమల కవసరమైన, ఉపాధికల్పనకు తోడ్పడే కోర్సులను ప్రవేశపెట్టాలి అని సలహాలిస్తుంటాము. అలాగే, సంప్రదాయంగా వస్తున్న బతుకుతెరువులను గుర్తించి, మార్పుకు తోడ్పడే పరిశోధనలు, పాఠ్యాంశాలను ప్రభుత్వం తప్పనిసరిగా ప్రవేశపెట్టే వాతావరణాన్ని అందరూ ఏర్పరచాలి.

భూమి, అడవి, నీరు వలెనే భాష ఒక ఉత్పత్తి సాధనం. ఆధునిక శాస్త్రాలు చదువుకున్నవాళ్ళు, మాతృభాషలో మనుగడసాగించే జాతులతో ఉత్పత్తి, సంపదల పెంపుకు కృషిచేయాలి కదా! సకశేరుకాలు, అకశేరుకాలు వంటి అనువాదపు తెలుగులో, లేదా ఆంగ్లంలోనో చదువుకున్నవాళ్ళకు, ఈ జాతుల పదాలు నుడికారం, సృజనాత్మక వారసత్వం తెలియకపోతే ఉత్పత్తి కుంటుపడుతుంది. మన పేటెంట్ రాబడి పడిపోతుంది. ఈ అవగాహన లోపంవల్లనే ఇన్నోవేషన్ రంగంలో వెనుకబడివున్నామని పరిశోధనా సంస్థలు మనను వెక్కిరిస్తున్నాయి.

ఈ సహజవనరులమీద ఆధారపడిజాతుల జ్ఞానసంపద – రక్షణలో విఫలమవుతున్న అధికార, మేధావిగణం, వారిని ఆ వనరులనుండి దూరం చేయడానికి దౌర్జన్యానికి దిగుతోంది. వీళ్ళతో పడలేం, కంపనీలకు అప్పచెప్పండి అని సలహాలిస్తోంది. కొందరు ఈ జ్ఞానాన్ని తస్కరించి తమపేర పేటెంటు చేసుకుంటున్నారు.

గాంగ్రీన్ ముదిరి, కాలు తొలగించవలసిన పరిస్థితికి చేరిన ప్రవాస భారతీయుణ్ణి నిజామాబాద్ జిల్లా కమ్మరపల్లి గ్రామంలో నాటువైద్యం ప్రయత్నం చేయవలసిందిగా ఎవరో సలహాఇచ్చారు. ఆ మందుతో అతని కాలు నయమైంది. ఆ మందును తన పేర పేటెంట్ చేసుకొని బదులుగా ఒక కోటి రూపాయల చెక్కును ఆ వైద్యుడికి పంపారు. తీరా ఆ చెక్కు బౌన్స్ అయింది.

ఇక్రిసాట్, మెట్టపంటలసాగును ప్రోత్సహించే అంతర్జాతీయ సంస్థ. గిరిజన ప్రాంతాలలో పండే పెద్ద కందులను వారికి పారితోషికం చెల్లించకుండా ఈ సంస్థ సొంతం చేసుకుంటున్నది. రాష్ట్ర జీవవైవిధ్యబోర్డు కార్యదర్శిగా పనిచేసిన అధికారి డా. భాస్కర రమణమూర్తి ఇటువంటి దోపిడీలనుగూర్చి నెత్తీనోరు బాదుకుంటున్నారు.

చదువుకున్న సగటుభారతీయుడు ఇలా మూర్ఖంగా మారుతుంటే, మిగతాప్రపంచం మరోదారినపోతూ, సమన్వయం సాధించుకొని సంపద పెంచుకుంటోంది.

కోస్టారికా ద్వీపంలోగల జీవవైవిధ్యం నమోదుచేయడానికి 'మెర్క్'అనే మందులకంపెనీ పెట్టుబడి పెట్టింది. తగినంతమంది శాస్త్రజ్ఞులు దొరకక, అక్కడ అక్షరాస్యులైన సాధారణ యువకులకు శిక్షణ ఇచ్చి ఈ పనిపూర్తిచేశారు. జింబాబ్వేలో ఏనుగుల అభయారణ్యం యాజమాన్యాన్ని అక్కడి ప్రభుత్వం తెగలకే అప్పజెప్పింది. చైనా సంప్రదాయ ఆరోగ్య విజ్ఞానాన్ని, అధునిక వైద్యవిద్యతో జోడించి 'బేర్ ఫూట్ డాక్టర్స్' పేరుతో సామాజిక ఆరోగ్యకార్యకర్తల గణాన్ని ఛైర్మన్ మావో నిర్మించాడు. ద్వారకానాథ్‌కోట్నీస్ ఇటువంటి కార్యకర్తలతోనే యుద్ధరంగంలో వైద్యశాలలు నిర్వహించాడు.

మనదేశంలోకూడా కొందరు మానవీయ దృక్పథంగల శాస్త్రవేత్తలు తమవంతు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. డాక్టర్ పుష్పాంగదన్, భారత వనస్పతి సర్వేక్షణ సంస్థ తరపున తూర్పుకనుమలలోని 13 తెగల పదాలతో వారి చెక్కమందుల వాడకం గ్రంథస్థం చేయడమేకాదు, కేరళలో 'కాని' తెగవారి మందుకు, వారి పేరిటే పేటెంట్ చేసి, ఆ లాభాలను వారికే ఇప్పించాడు. ఇటువంటి శాస్త్రవేత్తలు మానవ, సాహిత్య భాషాశాస్త్రవేత్తలతో కలసి పనిచేస్తే బంగారానికి తావి అబ్బినట్లు వుంటుంది.

మనకు శాంతా బయోటెక్ వరప్రసాద్‌రెడ్డి, రెడ్డి లాబోరెటరీస్ అంజిరెడ్డి, ఎల్లాప్రగడ సుబ్బారావు వగైరాలు ఉన్నారుకాని, ఒక పుష్పాంగదన్‌ను మనం తయారు చేసుకోలేకపోయాం. మనకు భద్రిరాజు కృష్ణమూర్తి తయారుచేసిన వ్యవసాయ పదకోశం వుందికాని, దాన్ని వాడుకునే వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలులేరు. మనకు భాష శాస్త్రవేత్తలున్నా, మరో ఛామ్స్కీని, లేవిస్ట్రాస్‌ను తయారు చేసుకోలేకపోయాం. సముద్రవిజ్ఞాన సంస్థ (ఇంకోయిస్), మత్స్య కళాశాలలు, సుదీర్ఘమైన తీరప్రాంతం వున్నాయికాని, తుమాటి దొణప్ప సంకలనం చేసిన మత్స్యపరిశ్రమ పదకోశాన్ని ఉపయోగించుకొనే శాస్త్రవేత్తలు లేరు. చేనేత పదకోశాన్ని వాడుకునే పరిస్థితిలో 'నిఫ్ట్' (నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఫ్యాషన్ టెక్నాలజీ) వుందా? అక్కినేని నాగేశ్వరరావు కూతురు యార్లగడ్డ సత్యవతి; బీనారావు, కేశవరావు దంపతులు ఈ రంగంలో పనిచేస్తున్నారుగాని, వారి దృష్టికి ఈ పదకోశాలన్ను తెచ్చామా? వాస్తుపదకోశం వుందికాని దాన్ని ఉపయోగించుకునే ఇంజనీర్లు వుంటే, మనలో ఒక లారీబేకర్ తయారయ్యేవాడు. చెన్నైలో తండ్రికొడుకులు జాన్ విటేకర్, రాంవిటేకర్‌లు విషంకోసం పాములను చంపే తెగవారికి శిక్షణనిచ్చి, విషం పిండిస్తున్నారు. తెగలతో కలిసి పనిచేస్తున్నారు ప్రక్కనే ఉన్న మన శ్రీహరికోట రాకెట్ కేంద్రంలో శాస్త్రవేత్తలు, చుట్టూవున్న యానాదులతో అటువంటిపని ఎందుకు చేయించలేకపోతున్నారు?!

అంగట్లో అవకాశాలు:

ఒకనాడు మిఠాయిలు అంటే ఉత్తరాదివే. ఈనాడు తెలుగు పిండివంటలు, పచ్చళ్ళు, కూరలు, జొన్న రొట్టెలు విరివిగా దొరుకుతున్నాయి. లక్షలాది మందికి ఉపాధి కల్పిస్తున్నాయి. చత్తీస్‌ఘడ్, భోపాల్‌లో రోజుల తరబడి జరిగే సంప్రదాయ గిరిజన నాటకోత్సవాలు ప్రసిద్ధిపొందాయి. మనకు ఎన్నో యాత్రాస్థలాలున్నాయికాని తగినంత యాత్రా సాహిత్యం లేదు. తెలుగు వారికి రెండు రాష్ట్రాల ఏర్పాటులో మాండలికాల ప్రభావం కూడా ఉంది. ఆయా మాండలికాలలోని బతుకు తెరువులలో లోతును వెలికి తెచ్చే ఆంధ్రుల శాస్త్ర చరిత్ర రావాలి. 'నాడు, నుడి, నానుడి' శీర్షికతో వివిధ వర్గాల భాగస్వామ్యంతో ఈ చరిత్ర సంకలనానికి 'అమ్మనుడి' పిలుపునిచ్చింది.

'మన కవిత్వం మేడిపండు – మన దరిద్రం రాచపుండు' అన్నట్లు మన భావదాస్యమే మన అధోగతికి కారణం. కాబట్టి ఈ లోపాలను దిద్దుకొని సమన్వయించడంకోసం ఇప్పటికైనా తెలుగువాళ్ళు పూనుకోవాలి.

తెలుగు పరిశోధకులు శాస్త్ర దృష్టిని, తెలుగువారైన శాస్త్రపరిశోధకులు తెలుగుచూపును అలవరుచుకోవాలి.

కార్యాచరణ ప్రణాళిక:

1. వృత్తి పదకోశాలను వ్యవసాయ సాంకేతిక విద్యకు సంప్రదింపు గ్రంథాలుగా తయారుచేయాలి. మిగిలిన కోశాలను కూడా పూర్తి చేయాలి.
2. తెలుగువారి శాస్త్రవారసత్వం ప్రాథమిక స్థాయి నుండి పాఠ్యాంశాలుగా చేర్చాలి.
3. తెలుగువారి శాస్త్ర వారసత్వం మీద ప్రచురణలు తేవాలి.
4. వివిధ రంగాలలో ఆంధ్రుల సృజనాత్మకతకు గుర్తింపు ప్రయత్నాలు ప్రారంభించాలి.

రచయిత ఫోను: 9441427977